

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	III / 1366 - 0 / 2016
Érkezett:	2016 JÚL 27.
Példány:	1
Melléklet:	db 5
Kezelőiroda:	1

Pécsi Ítéltábla
Ktf.V.40.297/2015/2. szám

A Pécsi Ítéltábla a [redacted] A [redacted] K [redacted] ni [redacted] ó [redacted] lt [redacted] í [redacted] g [redacted] és [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] kényszertörési eljárásban a Zalaegerszegi Törvényszék Cégbírósága Kt.20-15-000030/12. számú végzése ellen a [redacted] é [redacted] a [redacted] [redacted] [redacted] r [redacted] t [redacted] a [redacted] c [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] 15. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán tárgyaláson kívül meghozta a következő

v é g z é s t:

A másodfokú bíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. tv. 25. § (1) bekezdése és Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. 155/B. §-a alapján kezdeményezi, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a cégnyilvántartásról, a bírósági cégeljárásról és a cégelszámolásról szóló 2006. évi V. tv. 2014. március 15. napjától hatályos 9/C. § első mondatában a „vagy az azt megelőző évben” szövegrész Magyarország Alaptörvénye O. cikkébe, P. cikkének (1) bekezdésébe, I. cikkének (3) bekezdésébe, XII. cikkének (1) bekezdésébe, XXIV. cikkének (1) bekezdésébe és XXVIII. cikkének (1) bekezdésébe ütközik, és a bírósági eljárásokban nem alkalmazható.

A másodfokú bíróság egyidejűleg az eljárást az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggeszti.

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

I.

A [redacted] A [redacted] [redacted] i [redacted] [redacted] b [redacted] t [redacted] í [redacted] t [redacted] [redacted] [redacted] k [redacted] a [redacted] 0. [redacted] n [redacted] [redacted] [redacted] e [redacted] [redacted] g [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] megvásárolta a társaság 500.000,- forint összegű törzsbetéthez kapcsolódó üzletrészét, és ezzel a társaság egyedüli tagja lett. Ugyanezen a napon módosította a társaság alapító okiratát, a társaság székhelye [redacted], [redacted] [redacted] e [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] A változásokat a Zalaegerszegi Törvényszék Cégbírósága 2014. július 3-án kelt [redacted] számú végzésével a cégjegyzékbe bejegyezte.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Zala Megyei Adóigazgatósága 2015. január 6-án a 2006. évi V. tv. (Ctv.) 91. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte a társaság megszüntetésére

irányuló eljárást figyelemmel arra, hogy a cég adószámát az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. tv. 24/F. § (6) bekezdés a) pontja alapján törölte. A cégbíróság a 2015. február 2-án kelt és március 5-én jogerőre emelkedett [REDAKT] b. [REDAKT] végzésével a céget az adószám törlése miatt megszűntnek nyilvánította, és elrendelte a kényszertörlési eljárás megindítását.

2015. március 25-én a cég változásbejegyzési kérelmet nyújtott be, ehhez mellékelte a 2014. november 15-én kelt üzletrész-átruházási szerződést, amely szerint [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] és [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] szám alatti lakosokra átruházta. A változásbejegyzési kérelemhez mellékelte lemondó nyilatkozat szerint [REDAKT] [REDAKT] ügyvezető a tisztségéről lemondott, és kérte a társaság új tagjait, hogy „a változásbejegyzési kérelem elkészítése tárgyában gondoskodjanak jogi képviselő rendelkezésre állásáról”. A változásbejegyzési kérelemhez mellékelte 2015. március 1-jén kelt taggyűlési jegyzőkönyv szerint a társaság új tagjai elhatározták a társaság végelszámolását „a lemondott ügyvezető felé tett ígéretnek megfelelően”. A változásbejegyzési kérelmet a Zalaegerszegi Törvényszék Cégbírósága a [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] [REDAKT] számú végzésével elutasította figyelemmel arra, hogy a cégbíróság a céget már korábban megszűntnek nyilvánította.

A kényszertörlési eljárásban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Zala Megyei Adóigazgatósága 3.324.886,- forint összegű hitelezői követelést jelentett be. A cégbíróság a Kt.20-15-000030/12. számú végzésével a Ctv. 118. § (2) bekezdése alapján elrendelte a cég kényszertörését, és [REDAKT] [REDAKT] „egyedüli tagot és vezető tisztségviselőt” eltiltotta a végzés jogerőre emelkedésétől számított öt évig attól, hogy más gazdasági társaság kizárólagos vagy többségi befolyást biztosító részesedéssel rendelkező tagja, valamint közkereseti társaság tagja és betéti társaság beltagja, egyéni cég tagja, valamint gazdasági társaság vezető tisztségviselője legyen.

A végzés ellen [REDAKT] [REDAKT] fellebbezést jelentett be. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését változtassa meg, az eltiltást mellőzze. Arra hivatkozott, hogy [REDAKT] [REDAKT] 2014. június 6. napjától egyedüli tagja, [REDAKT] [REDAKT] 2014. június 6. napjától ügyvezetője volt a társaságnak. A társaság személyi összetétele megváltozott, a társaság 2014. november 15-én egyszemélyes társaságból több személyes társasággá változott, ugyanezen a napon [REDAKT] [REDAKT] ügyvezetői tisztségéről lemondott, ezt a társaság új tagjai tudomásul vették. Lemondását követően, 2014. november 15-étől a végelszámoló megválasztásáig, 2015. március 1-jéig a társaságnak nem volt vezető tisztségviselője. Az adószám törlésének kelte, 2015. január 6-a, a Cégbírási Közlönyben 2015. január 7-én került közzétételre, míg a kényszertörlési eljárás megindítása 2015. február 4-én. A 2015. március 5. napján jogerőre emelkedett „megszűntnek nyilvánítás adószám

törlése miatt” tartalmú végzés a Céglőnyben 2015. március 28-án jelent meg.

A fellebbezésben [REDACTED] arra hivatkozott, hogy a társaság törléséhez és az eltiltáshoz a társasággal szemben folytatott, a Ctv. 91. § (1) bekezdésében szabályozott adószám jogerős törlésének okán indult megszüntetésre irányuló eljárás megindítása vezetett. A cégbíróság 2015. február 2-án e jogszabályi rendelkezés alapján indította meg az eljárást. [REDACTED] azonban már 2014. november 15. napjától nem volt a társaság ügyvezetője. Ezért az a körülmény, hogy az ügyvezetői tisztsége megszűnését követően a társaság adószámát az adóhatóság törölte, nem róható a terhére. A tisztsége megszűnését követően a társaság működésére [REDACTED] befolyással nem rendelkezett, a társaság működésének további alakulására nem volt ráhatása. Ebből az állapítható meg, hogy a társaság törlését megelőző évben vezető tisztséget betöltő [REDACTED] társaság működésében, irányításában tanúsított magatartásának a következménye volt a kényszertörzési eljárás megindítása, ezért tévedett az elsőfokú bíróság, amikor [REDACTED] eltiltásáról rendelkezett a Ctv. 118. § (1) bekezdése alapján.

A beadványában a volt vezető tisztségviselő hivatkozott Magyarország Alaptörvénye O. cikkének első fordulatra, amely szerint mindenki felelős önmagáért, T. cikkének (3) bekezdésére, amely szerint jogszabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel, és 28. cikkére, amely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. A jelen ügyre irányuló eltiltás szabályai, és az ehhez fűzött miniszteri indoklás egyértelműen alátámasztja, hogy az érintett személyekkel szemben alkalmazandó súlyos szankció, amelynek következtében a gazdasági életben való részvételtől lényegében eltiltottnak, de legalábbis komoly korlátozást szenvednek el nem objektív felelősség következménye. Ez a jogintézmény azt szolgálja, hogy a törvényességi okból megszüntetett, illetve a fantomcégek, cégtemetők vezető tisztségviselői, tulajdonosai hosszabb ideig ne lehessenek újabb vállalkozások meghatározó szereplői. A kényszertörzési eljárás szankciós jellegét hangsúlyozza a Ctv. VIII/A. fejezetének szabályozásához fűzött miniszteri indoklás is. Mindebből lesűrhető, hogy mind az Alaptörvény O. cikke, mind a Gt. és Ctv. szabályok törvénybe iktatásának célja az volt, hogy e szankciókat csak olyan személyekkel szemben alkalmazzák, akik a kényszertörzésre vezető törvényességi felügyeleti eljárásra magatartásukkal vagy mulasztásukkal okot adtak, felróható eljárásuk, illetve magatartásuk vagy mulasztásuk és a törvénysértő állapot közötti okozati összefüggés megállapítható. A szabályozás módot ad arra, hogy a korábbi, a kényszertörzési eljárás befejezésekor, és az eltiltáskor már a vállalkozásban vezetőként vagy tagként nem szereplő személlyel szemben is alkalmazható legyen az eltiltás szankciója, de csak akkor, ha a kényszertörléshez vezető törvényességi felügyeleti

eljárásra okot adott, kötelességet szept akár tevőlegesen, akár mulasztásával. Nem tekinthető ilyennek az olyan volt tag vagy vezető tisztségviselő, akinek e jogviszonya korábban megszűnt, és a törvénytörő állapot csak ezt követően állt be. Az eltiltás elrendelése tehát nem alkalmazható mechanikusan, pusztán a cégjegyzékből megállapítható volt, és a jelenlegi vezető tisztségviselővel, tagokkal szemben, hanem annak elrendelése a szankcionálandó magatartás vizsgálatát, megállapítását is igényli. A fellebbezésben [REDACTED] utalt arra, hogy a Fővárosi Ítéltábla 16.Cgf.44.962/2014/2. számú döntésében a bíróság a fellebbezésben előadott jogi érvelést elfogadta, és az elsőfokú bíróság végzésének eltiltásra vonatkozó rendelkezéseit megváltoztatta.

II.

A másodfokú bíróság a fellebbezésben kifejtett, és a Fővárosi Ítéltábla említett a BDT.2015.3286. szám alatt közzé is tett döntésében írt jogi állásponttal nem ért egyet.

A Ctv. 118. § (2) bekezdése szerint, ha a céggel szemben követelés bejelentésére került sor, azonban a 117. § szerinti bejelentés, illetve a vagyonfelmérés adatai alapján a cég vagyontalan, vagy a vagyona előre láthatóan nem fedezi a várható felszámolási költségeket, a cégbíróság – a 62. § (4) bekezdésére figyelembevételével – a céget törli a cégjegyzékből és rendelkezik az eltiltásról.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a Ctv. e szabálya alapján a bíróságnak nincs mérlegelési lehetősége, nem vizsgálhatja, hogy a volt vezető tisztségviselő magatartása vezetett-e a kényszertörüléshez, az eltiltás nem mellőzhető a fellebbezésben és a Fővárosi Ítéltábla végzésében olvasható indokokkal. Az eltiltás csak a Ctv. 118. § (1) és (6) bekezdése szerinti esetben (ha a kényszertörlési eljárásban a hitelezők nem jelentettek be követelést) mellőzhető. Éppen az eltiltás mérlegelésre tekintet nélkül kötelező jellegére figyelemmel a másodfokú bíróság álláspontja szerint a volt vezető tisztségviselő és a volt tag nem mellőzhető eltiltására vonatkozó rendelkezés Magyarország Alaptörvényébe ütközik, és ezért a másodfokú bíróság az Alkotmánybírósághoz fordult. A másodfokú bíróságnak a jelen eljárásban a Ctv. 9/C. §-át alkalmazni kell, e jogszabály kivételt nem ismerő szankcióját nem változtathatja meg a fellebbezésben kifejtettek tekintetével sem. A Pécsi Ítéltábla előtt több hasonló tárgyú eljárás is folyamatban van.

III.

Az Alkotmánybíróság a III/01157/2015. számú határozatában áttekintette a cég vezető tisztségviselőjének eltiltására vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket:

„[41] Elsőként a büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításával (1997. szeptember 15-től) jelent meg a gazdasági társaságok vezető tisztségviselőinek e foglalkozástól való eltiltása mint mellékbüntetés.

[42] A büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény a büntetések között nevesíti a gazdasági társaságok tisztségviselőit, mint akik foglalkozástól eltiltás alanyai lehetnek (ld. 54. §). (A változás lényege, hogy a foglalkozástól eltiltás önállóan is alkalmazható büntetési nem lett.)

[43] Az eltiltás mint mellékbüntetés gazdasági joganyagban szabályozott „párját” először a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (a továbbiakban: régi Gt.) 1998. június 16-tól (rég Gt. hatályba lépésétől) tette lehetővé [rég Gt. 23. § (4) bekezdés]. Az eredeti szabályozás szerint két évre kellett eltiltani azt a vezető tisztségviselőt, aki hivatalból indult törlési eljárás alapján a cégjegyzékből törölt gazdasági társaságban töltött be ilyen tisztséget a törlést megelőző évben.

[44] A Gt. a régi Gt. eltiltásra vonatkozó rendelkezését lényegében változatlan formában vette át [Gt. 23. § (3) bekezdés]. Eszerint ha a gazdasági társaságot megszüntetési eljárás során törlik, nem lehet vezető tisztségviselő, aki a törlést megelőző naptári évben vezető tisztségviselő volt a törléstől számított két évig. A Gt. 2009-ben történt módosításával a jogalkotó az eltiltás időtartamát három évre emelte.

[45] A Ctvml. – egyidejűleg a kényszertörlési eljárás bevezetésével a Ctv.-be – a Gt. eltiltásra vonatkozó rendelkezéseit is módosította. A vezető tisztségviselő tekintetében az eltiltásra a cég megszüntetési eljárásban való törlése esetén akkor kerülhetett sor, ha a megszüntetési eljárás megindítása időpontjában, a törlés évében vagy a törlést megelőző évben akár vezető tisztségviselő, akár kizárólagos vagy többségi befolyást biztosító részesedéssel rendelkező tag volt. Az eltiltás időtartamát öt évre emelte. [Gt. 23. § (3) bekezdés]. További módosítás volt, hogy az eltiltás alkalmazását a kizárólagos vagy többségi befolyást biztosító részesedéssel rendelkező tagra (továbbá közkereseti társaság tagjára, betéti társaság beltagjára) is kiterjesztette [Gt. 5. § (10) bekezdés] a vezető tisztségviselőre megállapított feltételek mellett.

[46] A polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) hatálybalépésével a Gt. hatályát veszítette. Ezzel összefüggésben átalakult a vezető tisztségviselő felelősségére és az eltiltásra vonatkozó szabályozás: azok részben a Ptk.-ban [3:22. § (6) bekezdés, 3:90. § (3) bekezdés], részben – illetve elsősorban – a Ctv.-ben kaptak helyet. [Az eltiltás szabályai ld.: hatályos Ctv. 9/A. §–9/E. §; a tagi és vezető tisztségviselői felelősségre ld.: Ctv. 118/A. §–118/B. §.]

[47] A Ctvml. 9/C. §-a szerinti eltiltásra kerül sor akkor, ha a céget kényszertörlési eljárás keretében törlik a cégjegyzékből, vagy a törlésre vezető felszámolási eljárást kényszertörlési eljárás előzte meg. Az eltiltást azzal szemben kell alkalmazni, aki a kényszertörlési eljárás megindításának időpontjában vagy az azt megelőző évben vezető tisztségviselő, korlátlanul felelős tag, többségi befolyással rendelkező tag volt. A

Ctvm2. ugyanakkor kivételeket is enged az eltiltás alkalmazása alól [ld. Ctv. 118. § (1) és (6) bekezdését]. Az eltiltás időtartama öt év, s az eltiltott sem vezető tisztségviselő, sem többségi befolyással rendelkező tag, sem korlátlanul felelős tag, egyéni cég tagja sem lehet az eltiltás hatálya alatt.

[48] A vezető tisztségviselő eltiltásának szabályai tehát folyamatosan szigorodtak a törvényi módosítások során. Ez egyrészt az eltiltás tartamára vonatkozott (két év, majd három, végül öt év), másrészt a gazdasági társaságnál betöltött pozíciókra.

[49] Az eltiltás a régi Gt., majd a Gt. alapján – annak Ctvm1.-gyel történt módosításáig (2012. február 29-ig) – arra terjedt ki, hogy az érintett gazdasági társaságban vezető tisztségviselő lehessen. A Ctvm1.-gyel történt módosítást követően a vezető tisztségviselő eltiltása azt is kizárta, hogy az eltiltással érintett személy kizárólagos vagy többségi befolyással rendelkező tag, közkereseti társaság vagy betéti társaság beltágya lehessen. A hatályos Ctv. valamennyi társasági formára általános jelleggel fogalmazza meg az eltiltás körét: az eltiltott személy sem vezető tisztségviselő, sem korlátlanul felelős tag, sem korlátolt felelősséggel működő gazdasági társaságban többségi befolyással rendelkező tag nem lehet.

[50] Emellett változott az is, hogy az eltiltással fenyegetett vezető tisztségviselő e tisztséget mikor töltötte be. Eredetileg a törlést megállapító végzést megelőző évben e tisztséget betöltő személlyel szemben lehetett alkalmazni, míg a hatályos szabályozás szerint, ha a kényszertörlési eljárás megindításának időpontjában vagy az azt megelőző évben töltött be eltiltással fenyegetett pozíciót a cégben.

[51] A vezető tisztségviselő eltiltásának bevezetését az indokolta a régi Gt. szerint, hogy a [hivatalból] törlési eljárás során törölt cég vezető tisztségviselőjével szemben e további szankció alkalmazása is szükséges. A régi Gt. indokolása kifejezetten hangsúlyozta, hogy a törlési eljárás háttérben vagy a cég képviselőjének figyelmetlensége, hanyagsága áll, vagy – és elsősorban – a cég „fantomizálódása”, és ez az, amely felveti a cég tagjainak felelősségét. A Gt. indokolása azt hangsúlyozta, hogy a törvényességi felügyeleti eljárás során történő megszüntetés jellemzően felróható a vezető tisztségviselőnek, vagy legalábbis annak oka az ő érdekkörében merül fel. Így ez a jogalkotó szerint nem tekinthető objektív szankciónak. Megjegyzendő, hogy a Gt. sem elfogadásakor, sem a későbbiekben – így a Ctvm1.-gyel történt módosítását követően sem – nem ismert kivételeket az eltiltás alkalmazása alól. Úgyszintén nem alkalmazott kivételeket, a Ctvm1.-gyel módosított Ctv. a kényszertörlési eljárásról szóló fejezetben. Ebből következően, ha a cég törlésére kényszertörlési eljárásban került sor, az lényegében automatikusan vezetett el a vezető tisztségviselő eltiltásához is, ha a rendelkezésre álló adatok alapján az eltiltás törvényi feltételei fennálltak.

[52] A Ctvm2. oldotta az eltiltás objektív szankció jellegét: lehetővé téve bizonyos kivételek alkalmazását. Így mellőzi a cégbíróság az eltiltás alkalmazását, ha a cégnek fellelhető vagyona nincs és a céggel szemben követelést sem jelentettek be; valamint akkor, ha a cégnek van fellelhető vagyona, de követelés bejelentésére nem került sor.

Vagyis az eltiltás azokra az esetekre korlátozódik, amikor a céggel szemben – akár van fellelhető vagyona, akár nincs, függetlenül attól, hogy e vagyoni helyzetet fedezetelvonó ügylet idézte elő vagy sem – követelést jelentettek be.

[53] A jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a gazdasági társaság vezető tisztségviselőjével szemben alkalmazható eltiltás az itt ismertetett jogszabályi rendelkezésekre tekintettel – különösen az alkalmazása alóli kivételt nem ismerő, a Ctv.2. hatályba lépése előtti szabályozási konstrukciókban – súlyos szankciót jelent az érintettre nézve, amely tartalmában a büntetőjogban ismert foglalkozástól eltiltással mutat hasonlatosságot. Miután az eltiltás súlyos, személlyel szembeni anyagi jogi jogkövetkezmény, ez a körülmény kihatással van az eltiltás alkalmazásának eljárásjogi szabályaira.”

Az alkotmánybíróság e határozatában tehát rámutatott arra, hogy az eltiltás súlyos, a foglalkozástól eltiltás büntetőjogi szankciójához hasonló szankció.

IV.

1. Magyarország Alaptörvénye B. cikkének (1) bekezdése szerint Magyarország független, demokratikus jogállam. Ugyanezt mondta ki az 1949. évi a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló XX. tv. 2. § (1) bekezdése. A jogállam fogalmának értelmezésével az Alkotmánybíróság több határozatában is foglalkozott. A 9/1992.(I.30.) AB határozat indokolásának V.2. pontjában az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a „jogállamiság elvét az alaptörvény további rendelkezései részletezik, e szabályok ugyanakkor nem töltik ki teljes egészében ezen alapérték tartalmát, ezért a jogállam fogalom értelmezése az Alkotmánybíróság egyik fontos feladata. A jogállamiság alapértékét kitöltő elveket az Alkotmánybíróság egy-egy konkrét ügy kapcsán fokozatosan fejt ki. Noha az Alkotmánybíróság a jogszabályok alkotmányossági felülvizsgálata során a vizsgált rendelkezésnek elsősorban az Alkotmány valamely konkrét rendelkezésével való összhangját vizsgálja, ez nem jelenti azt, hogy az általános rendelkezéseket formális deklarációnak tekinti, s az alapelveknek pusztán kiegészítő, másodlagos szerepet szánna. Az Alkotmányban tételesen szereplő jogállam alapértékének sérelme önmagában is megalapozza valamely jogszabály alkotmányellenességét”.

E határozat V.3. pontjában az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy a „jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam, és elsősorban a jogalkotók kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes

jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. Ezért alapvetőek a jogbiztonság szempontjából az eljárási garanciák”.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a jogbiztonság követelményébe ütközik az eltiltás olyan szabályozása, amely a cégek volt tagjaival és volt vezető tisztségviselőivel szemben büntető jellegű szankció kötelező alkalmazását írja elő, ugyanakkor nem ad lehetőséget e személyeknek lehetőséget arra, hogy a felelősség alól magukat kimentsék, bizonyítsák, hogy a kényszerítéssel nem az ő mulasztásuk vezetett, vétkesek a kényszerítést megalapozó eljárásokhoz vezető körülmények létrejöttében.

2. Magyarország Alaptörvénye XII. cikkének (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. A korábban hatályban volt Alkotmány 70/B. § (1) bekezdése szerint a Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a munkához, a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához.

Az Alkotmánybíróság az 54/1993.(X.13.) AB. számú határozatában a következők szerint fogalmazta meg a vállalkozás jogát:

„ A vállalkozás joga a foglalkozás szabad megválasztásához való alkotmányos alapjog [Alkotmány 70/B. § (1) bekezdés] egyik aspektusa, annak egyik, a különös szintjén történő megfogalmazása. A vállalkozás joga azt jelenti, hogy bárkinek Alkotmány biztosította joga a vállalkozás, azaz üzleti tevékenység kifejtése. Az indítvány tévesen hozza összefüggésbe a vállalkozás jogát a különböző adónemek közötti választás lehetőségével. A vállalkozás joga ugyanis a fentiek értelmében egy bizonyos, a vállalkozások számára az állam által teremtett közgazdasági feltételrendszerbe való belépés lehetőségének biztosítását, más szóval a vállalkozóvá válás lehetőségének – esetenként szakmai szempontok által motivált feltételekhez kötött, korlátozott – biztosítását jelenti. A vállalkozás joga tehát nem abszolútizálható, és nem korlátozhatatlan: senkinek sincs alanyi joga meghatározott foglalkozással kapcsolatos vállalkozás, sem pedig ennek adott vállalkozási jogi formában való gyakorlásához. A vállalkozás joga annyit jelent – de annyit alkotmányos követelményként feltétlenül –, hogy az állam ne akadályozza meg, ne tegye lehetetlenné a vállalkozóvá válást.”

A vállalkozás jogát Magyarország Alaptörvénye külön nevesítette is. A foglalkozás szabad megválasztásához való jog és a vállalkozás joga tehát alkotmányos alapjog.

Magyarország Alaptörvénye I. cikkének (3) bekezdése szerint az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében a

feltétlenül szükséges mértékben az elérni kívánt céllal arányosan az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

A Ctv. 9/C. § szerinti eltiltás az eltiltott személy foglalkozás szabad megválasztásához és a vállalkozáshoz való alapjogát korlátozza. Az eltiltás ideje alatt az eltiltott személy nem lehet cég vezető tisztségviselője, nem szerezhetsz gazdasági társaságban többségi befolyást, nem válhat gazdasági társaság korlátlanul felelős tagjává, egyéni cég tagjává. Az alkotmányos alapjog korlátozását az indokolja, hogy egy ideig ne vehessenek részt irányító szerepben a gazdasági életben azok a személyek, akik kényszertörlési eljárás eredményeként kielégítetlen hitelezői követelés hátrahagyásával megszűnt cégek irányításában vettek részt. A volt tagok és a volt vezető tisztségviselők eltiltása azért indokolt, hogy ők nem mentesülhessenek a felelősség alól akkor, ha társasági részesedésüket rosszhiszeműen átruházzák, vagy lemondanak vezető tisztségükről annak érdekében, hogy velük szemben az eltiltást ne lehessen alkalmazni. Ez a korlátozás a forgalom biztonságát, a gazdasági élet tisztaságát, a hitelezői érdekek védelmét szolgálja. Nem indokolható azonban e jog korlátozása azokkal szemben, akiknek magatartása nincs összefüggésben a kényszertörlési eljárás megindításával, akik törvényesen működő cég tagjaként, vezető tisztségviselőjeként tevékenykedtek, a tagsági viszony, illetve a vezetői tisztségük megszűnéséig.

3. Magyarország Alaptörvényének O. cikke szerint mindenki felelős önmagáért, képességei és lehetőségei szerint köteles az állami és közösségi feladatok ellátásához hozzájárulni.

Az Alaptörvény idézett rendelkezése szerint mindenki önmagáért felelős. A Ctv. 9/C.§ azonban olyan esetben is az eltiltás alkalmazását rendeli el a kényszertörléssel érintett cég volt tagja és vezető tisztségviselője ellen, akiknek magatartása a törvénysértéshez, a kényszertörléshez nem járult hozzá. Ezzel más személy magatartásáért teszi őket felelőssé, így ez a rendelkezés az Alaptörvény O. cikkébe is ütközik.

4. Az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok a törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

A hatóság fogalmába tágabb értelemben minden jogalkalmazó szerv beletartozik, így a bíróságok is. A bíróságokra vonatkozóan az Alaptörvény XXVIII. Cikke is állapít meg követelményeket.

Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz,

hogyan az ellene emelt bármely vádat, vagy bármely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a Ctv. 9/C. § első mondatából a „vagy az azt megelőző évben” szövegrész a tisztességes eljáráshoz fűződő alkotmányos alapjogot azért sérti, mert a társaságok volt tagjai és volt vezető tisztségviselői sem a kényszertörlési sem az azt megelőző egyéb bírósági vagy közigazgatási eljárásban (jelen esetben az adóhatóság adószám törlesztéséhez vezető eljárásában) félként nem szerepelnek, az eljárás megindításáról nem is szereznek tudomást, a törvényes működés helyreállítása iránt nem intézkedhetnek. A kényszertörlési eljárás szabályai nem biztosítanak lehetőséget arra, hogy a felelősség alól magukat kimentsék, nem teszik lehetővé, hogy a volt tag és a volt vezető tisztségviselő bizonyítsa, hogy vétlen a kényszertörléshez vezető körülmények létrejöttében.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság a Ctv. 116. § (6) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 155/B. § (1) és (3) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróságnak a jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló eljárást, és egyidejűleg a per tárgyalását felfüggesztette.

P é c s, 2016. július 20.

Dr. Zóka Ferenc s.k.
a tanács elnöke

